

**CRNA GORA
MINISTARSTVO FINANSIJA**

Broj: 02-03-10099/1

Podgorica, 03. jul 2018. godine

**MINISTARSTVO ODRŽIVOG RAZVOJA I TURIZMA
-n/r ministra, g-dina Pavla Radulovića-**

Poštovani gospodine Raduloviću,

Na osnovu Vašeg akta, broj: 112-221/17 od 20. juna 2018. godine, kojim se traži mišljenje na tekst *Predloga uredbe o izmjenama i dopuni Uredbe o uspostavljanju mreže mjernih mjesta za praćenje kvaliteta vazduha*, Ministarstvo finansija daje sljedeće

MIŠLJENJE

Na tekst *Predloga uredbe* i pripremljeni Izvještaj o sprovedenoj analizi procjene uticaja propisa, sa aspekta implikacija na poslovni ambijent, nemamo primjedbi.

Uvidom u tekst i dostavljeni Izvještaj o sprovedenoj analizi procjene uticaja propisa utvrđeno je da će za sprovođenje ovog propisa biti potrebno povećanje budžetskih sredstava u okviru Agencije za zaštitu prirode i životne sredine, za program Monitoringa životne sredine – u dijelu praćenja kvaliteta vazduha, u procjenjenom iznosu od 20.000,00 € od 2019. godine. Takođe, od 2020. godine, u okviru Agencije za zaštitu prirode i životne sredine, biće potrebno povećanje budžetskih sredstava za održavanje mjernih stanica u iznosu od 60.000,00 €.

Sredstva potrebna za implementaciju *Predloga uredbe o izmjenama i dopuni Uredbe o uspostavljanju mreže mjernih mjesta za praćenje kvaliteta vazduha*, potrebno je prilagodi sredstvima opredijeljenim za navedene namjene, prije svega u kratkom roku, sa Zakonom o budžetu za predmetne godine, kao i Planom sanacije budžetskog deficita i javnog duga za period 2017-2021. godine.

S poštovanjem,

IZVJEŠTAJ O SPROVEDENOJ ANALIZI PROCJENE UTICAJA PROPISA

PREDLAGAČ

NAZIV PROPISA

Predlog uredbe o izmjenama i dopuni uredbe o uspostavljanju mreže mjernih mjesta za praćenje kvaliteta vazduha

1. Definisanje problema

- Koje probleme treba da riješi predloženi akt?
- Koji su uzroci problema?
- Koje su posljedice problema?
- Koji su subjekti oštećeni, na koji način i u kojoj mjeri?
- Kako bi problem evoluirao bez promjene propisa ("status quo" opcija)?

- Predloženim aktom rješavaju se problemi vezani za poboljšanje praćenja kvaliteta vazduha u Crnoj Gori, kroz redovnu reviziju zona kvaliteta vazduha, što predstavlja zakonom propisanu obavezu i proširenje mreže dodatnim stanicama za praćenje kvaliteta vazduha i praćenje alergelog polena, što je omogućeno kroz projekte finansirane iz prepristupnih fondova (IPA) i saradnju s Programom za razvoj Ujedinjenih nacija (UNDP).

- Uzrok problema vezan je za prirodu praćenja zagađenja vazduha gdje se promjenom konfiguracije zagađivača, izgradnjom objekata koji utiču na kvalitet vazduha, promjenama u namjeni i korišćenju zemljišta i promjenama obrazaca kretanja stanovništva mijenja reprezentativnost utvrđenih mjernih mjesta, tako da se ona moraju preispitivati propisanom dinamikom da bi se omogućilo prikupljanje reprezentativnih podataka i bolja zaštita zdravlja ljudi i životne sredine od zagađenja vazduha.

Takođe, propisima vezanim za zaštitu vazduha koji su potpuno usklađeni s evropskim zakonodavstvom iz ove oblasti, predviđeno je da se u zonama gdje koncentracije zagađujućih materija u vazduhu ne prekoračuju propisane ciljne i granične vrijednosti ne mora vršiti kontinuirano praćenje kvaliteta vazduha. Time se stiču uslovi za racionalizaciju troškova monitoringa, tako da se postojeća mjerna mjesta na kojima nijesu zabilježena prekoračenja tokom petogodišnjeg perioda praćenja kvaliteta vazduha premještaju na lokacije koje mogu biti ugrožene a za koje ne postoji reprezentativno mjerno mjesto.

- Posljedice problema odnose se nanedostatak važnih informacija o kvalitetu vazduha kao što su uticaji prekograničnog prenosa zagađenja, uticaj alergelog polena, uticaj pomorskog i drumskog saobraćaja i slično.

- Ugroženo je ukupno stanovništvo i svi ekosistemi uključujući morski ekosistem, sa posebnim akcentom na posebno osjetljive grupe stanovništva (djeca, starije osobe, hronični bolesnici koji boluju od bolesti respiratornih organa) kao i posebno osjetljivi i ugroženi ekosistemi.

- Problem bi bez uvođenja praćenja dodatnih parametara kvaliteta vazduha mogao da prouzrokuje ozbiljan nedostatak podataka, uskraćivanje prava na informisanje građana Crne Gore o stanju životne sredine u pogledu kvaliteta vazduha kao i brojne poteškoće u planiranju politika i mjera za zaštitu vazduha od zagađivanja i propuštanje izvršavanja obaveza iz procesa evropskih integracija i potvrđenih međunarodnih ugovora.

2. Ciljevi

- Koji ciljevi se postižu predloženim propisom?
- Navesti usklađenost ovih ciljeva sa postojećim strategijama ili programima Vlade, ako je primjenljivo.

- Propisom se unapređuje praćenje kvaliteta vazduha.

Ciljevi su usklađeni sa Nacionalnom strategijom održivog razvoja, Nacionalnom strategijom upravljanja kvalitetom vazduha, Nacionalnom strategijom za transpoziciju, implementaciju i primjenu pravne tekovine EU u oblasti životne sredine i klimatskih promjena s Akcionim planom za period 2016-2020. i Programom pristupanja Crne Gore Evropskoj uniji.

3. Opcije

- Koje su moguće opcije za ispunjavanje ciljeva i rješavanje problema? (uvijek treba razmatrati "status quo" opciju i preporučljivo je uključiti i neregulatornu opciju, osim ako postoji obaveza donošenja predloženog propisa).
- Obrazložiti preferiranu opciju?

- Obaveza revizije mreže za praćenje kvaliteta vazduha, iz koje proističe donošenje ovog propisa, utvrđena je Zakonom o zaštiti vazduha, član 9 ("Službeni list CG", broj 25/10 i 43/15), kojim je propisano da se utvrđene zone kvaliteta vazduha preispituju najmanje jednom u pet godina u skladu sa podacima o koncentracijama zagađujućih materija zabilježenim u tom periodu.

- Takođe, izmjenama i dopunama Zakona o zaštiti vazduha iz 2015. godine utvrđeno je da su mjerna mjesta za praćenje alergnog polena dio mreže mjernih mjesta za praćenje kvaliteta vazduha.

U okviru programa pretpristupne pomoći (IPA 2014) Crna Gora je dobila 1,1 milion € za unaprijeđenje praćenja kvaliteta vazduha. Prvi dio projekta u vrijednosti od 100,000 € realizovan je i na osnovu rezultata ovog projekta utvrđene su nove lokacije mjernih mjesta u državnoj mreži za praćenje kvaliteta vazduha. U toku je raspisivanje međunarodnog tendera za nabavku nedostajuće opreme u vrijednosti od 1 000 000 €.

Realizacijom projekta sa Programom za razvoj Ujedinjenih nacija (UNDP) u Crnoj Gori je uspostavljena mreža od pet stanica za praćenje alergnog polena.

Smatramo da propis treba donijeti radi ozvaničenja unapređenja koja su već postignuta i ubrzanja procesa unapređenja koji je u toku.

4. Analiza uticaja

- Na koga će i kako će najvjerojatnije uticati rješenja u propisu - nabrojati pozitivne i negativne uticaje, direktne i indirektne.
- Koje troškove će primjena propisa izazvati građanima i privredi (naročito malim i srednjim preduzećima)
- Da li pozitivne posljedice donošenja propisa opravdavaju troškove koje će on stvoriti,
- Da li se propisom podržava stvaranje novih privrednih subjekata na tržištu i tržišna konkurencija;
- Uključiti procjenu administrativnih opterećenja i biznis barijera.

- Rješenja data u propisu imaće pozitivan uticaj na građane Crne Gore kroz poboljšanje kvaliteta podataka o praćenju kvaliteta vazduha kroz bolju prostornu i vremensku pokrivenost podacima, podatke o prekograničnom uticaju prenosa zagađivanja vazduha i praćenje uticaja zagađenja od drumskog i pomorskog saobraćaja kao, zagađenja u urbanim sredinama i podatke o koncentracijama polena alergnih biljaka. Propis će imati pozitivan uticaj na politiku zaštite životne sredine, planiranje prostora i zaštitu zdravlja ljudi.

- Propis neće izazvati troškove za građane Crne Gore, privredu uopšte i mala i srednja

preduzeća.

- Unapređenje praćenja kvaliteta vazduha odnosno poboljšanje informisanja građana o stanju životne sredine predstavljaju ključne pozitivne posljedice donošenja ovog propisa, koji neće izazvati troškove za građane Crne Gore, privredu uopšte i mala i srednja preduzeća.
- Propis ne utiče na stvaranje novih privrednih subjekata na tržištu i tržišnu konkurenciju.
- U procesu donošenja ovog propisa nijesu utvrđene biznis barijere. Opterećenje administrativnog sistema vezano je za proces praćenja kvaliteta vazduha koji je već uređen Zakonom o zaštiti vazduha i postojećom Uredbom o uspostavljanju mreže mjernih mjesta za praćenje kvaliteta vazduha ("Službeni list CG", br. 44/2010 i 13/2011).

5. Procjena fiskalnog uticaja

- Da li je potrebno obezbjeđenje finansijskih sredstava iz budžeta Crne Gore za implementaciju propisa i u kom iznosu?;
- Da li je obezbjeđenje finansijskih sredstava jednokratno, ili tokom određenog vremenskog perioda? Obrazložiti;
- Da li implementacijom propisa proizilaze međunarodne finansijske obaveze? Obrazložiti;
- Da li su neophodna finansijska sredstva obezbijedena u budžetu za tekuću fiskalnu godinu, odnosno da li su planirana u budžetu za narednu fiskalnu godinu?;
- Da li je usvajanjem propisa predviđeno donošenje podzakonskih akata iz kojih će proisteci finansijske obaveze?;
- Da li će se implementacijom propisa ostvariti prihod za budžet Crne Gore?;
- Obrazložiti metodologiju koja je korišćena prilikom obračuna finansijskih izdataka/prihoda?;
- Da li su postojali problemi u preciznom obračunu finansijskih izdataka/prihoda? Obrazložiti;
- Da li su postojale sugestije Ministarstva finansija na nacrt/predlog propisa?;
- Da li su dobijene primjedbe implementirane u tekst propisa? Obrazložiti.

- Da. Za sprovođenje propisa potrebno je povećanje godišnjeg izdvajanja sredstava za praćenje kvaliteta vazduha, nakon instaliranja 3 nova mjerna mjesta i dodatne analitičke opreme. Ta sredstva su procjenjena na 20.000 € na godišnjem nivou i spadaju u godišnji iznos za monitoring životne sredine koji se dodjeljuje Agenciji za zaštitu prirode i životne sredine, a potrebno ih je planirati od 2019. godine. Takođe, u periodu nakon isteka garantnog roka od godinu dana od instaliranja 3 nova mjerna mjesta i dodatne analitičke opreme biće potrebno povećanje izdvajanja za godišnji servis i umjeravanje instrumenata u procjenjenom iznosu od 60.000 € u okviru budžeta Agencije za zaštitu prirode i životne sredine za sprovođenje godišnjeg monitoringa stanja životne sredine, a potrebno ih je planirati od 2020. godine. Sredstva za nabavku dodatne opreme obezbijedena su iz predpristupnih fondova EU (IPA).

- Obezbjedenje sredstava za praćenje kvaliteta vazduha i održavanje mjernih stanica potrebno je na godišnjem nivou.
- Implementacija propisa ne prouzrokuje međunarodne finansijske obaveze.
- Za sprovođenje propisa nijesu planirana sredstva za tekuću fiskalnu godinu, već ih je potrebno planirati u sljedećoj godini.
- Propis ne podrazumijeva donošenje podzakonskih akata.
- Implementacijom propisa nije predviđeno ostvarivanje prihoda za budžet Crne Gore.
- Nijesu postojale sugestije Ministarstva finansija na predlog propisa

6. Konsultacije zainteresovanih strana

- Naznačiti da li je korišćena eksterna ekspertiza i ako da, kako;
- Naznačiti koje su grupe zainteresovanih strana konsultovane, u kojoj fazi RIA procesa i kako (javne ili ciljane konsultacije);
- Naznačiti glavne rezultate konsultacija, i koji su predlozi i sugestije zainteresovanih strana prihvaćeni odnosno nijesu prihvaćeni, Obrazložiti

- U izradi predloga uredbe korišćena je eksterna ekspertiza kroz IPA projekat „Jačanje kapaciteta za upravljanje kvalitetom vazduha u Crnoj Gori“ (IPA 2014/032-803.09/ENV.SER). Naime, tokom

ovog projekta izvršena je stručna analiza do sada prikupljenih podataka o kvalitetu vazduha i u skladu s Zakonom o zaštiti vazduha (Sl. list Crne Gore br. 25/10 i 43/15), član 9, izvršena revizija postojećih zona kvaliteta vazduha i lokacija mjernih mjesta za praćenje kvaliteta vazduha. Utvrđene su lokacije za dodatne tri automatske stanice za praćenje kvaliteta vazduha na osnovu maodeliranja podataka i prostorne disperzije zagađenja. Takođe, u okviru projekta saradnje s kancelarijom Programa Ujedinjenih nacija za razvoj (UNDP) uspostavljena je mreža od 5 mjernih stanica za praćenje alergogenog polena.

- U procesu izrade akta održane su brojne ciljne konsultacije s predstavnicima Agencije za zaštitu prirode i životne sredine, Zavoda za hidrometeorologiju i seizmologiju i Centra za ekotoksikološka ispitivanja. Pored toga, izvršene su konsultacije na međunarodnom nivou u sklopu studijske posjete regiji Umbrija u Italiji, čija mreža za praćenje kvaliteta vazduha po konfiguraciji odgovara mreži u Crnoj Gori. Takođe su izvršene obavezne konsultacije sa Sekretarijatom za zakonodavstvo, Upravnim odborom IPA projekta „Jačanje kapaciteta za upravljanje kvalitetom vazduha u Crnoj Gori”, Ministarstvom finansija uključujući i Sektor za finansiranje i ugovaranje sredstava EU pomoći i Delegacijom EU, kancelarijom za evropske integracije, Ministarstvom javne uprave i Ministarstvom pravde.

- Kroz navedene konsultacije došlo se od nove konfiguracije mreže mjernih mjesta za praćenje kvaliteta vazduha i utvrđene su tačne lokacije za postavljanje novih mjernih stanica i re-lociranje postojećih. Takođe je utvrđena lista potrebne dodatne opreme za opremanje mjernih mjesta koju treba nabaviti kroz nastavak projekta.

- U toku utvrđivanja finalne verzije propisa prihvaćene su sugestije ekspertskeg tima koji je dao preporuke za lokacije mjernih mjesta, kao i preporuke Agencije za zaštitu prirode i životne sredine o potrebi dokumentovanja procesa promjene lokacije mjernih mjesta i određenih kriterijuma za izbor reprezentativnih lokacija. Takođe su prihvaćene sugestije Sekretarijata za zakonodavstvo vezane za nomotehničku strukturu propisa.

7: Monitoring i evaluacija

- Koje su potencijalne prepreke za implementaciju propisa?
- Koje će mjere biti preduzete tokom primjene propisa da bi se ispunili ciljevi?
- Koji su glavni indikatori prema kojima će se mjeriti ispunjenje ciljeva?
- Ko će biti zadužen za sprovođenje monitoringa i evaluacije primjene propisa?

- Prepreke za implementaciju propisa ogledaju se u ograničenom roku i nepredvidivosti uspješnog sprovođenja međunarodnog tendera kroz koji treba nabaviti nedostajuću opremu, kao i nepredvidivosti mogućeg produženja rokova u kojima je planirano sprovođenje ovih aktivnosti.
- Praćenje kvaliteta vazduha biće nastavljeno u skladu s propisima, na isti način kao i do sada, čime će ciljevi biti u potpunosti ostvareni. Pored toga, Ministarstvo finansija raspisaće međunarodni tender za nabavku nedostajuće opreme i vršiti nadzor nad realizacijom ove aktivnosti.
- Glavni indikatori su ciljevi kvaliteta podataka utvrđeni propisima, kojima se predviđa bolja vremenska pokrivenost podacima, kao i više podataka o lokacijama na kojima do sada nijesu vršena mjerenja.
- Monitoring i evaluaciju primjene propisa vršiće Ministarstvo održivog razvoja u sklopu izvještavanja o sprovođenju Nacionalne strategije upravljanja kvalitetom vazduha i Agencija za zaštitu prirode i životne sredine kroz redovno izvještavanje o stanju životne sredine.

Podgorica, 20.06.2018.

